

PRAMEN

MESAČNÍK MICHALOVSKÉJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

MAREC 2007

ČÍSLO 3

ROČNÍK 5

CENA 8 Sk

Veľký pôst

Nejeden z nás si kladie otázku, ako prežiť Veľký pôst, aby to bolo osožné nášmu telu, ale aj nášmu duchu. Je dávnou tradíciou, že Veľký pôst je prípravou na našu kresťanskú Paschu, na slávnostne vzkriesenie Isusa Christa. S tým je spojené aj tradičné obrátenie sa, pokánie, na čo by sme nemali zabúdať; pôst má nám k tomu pomôcť. V pôste je potrebné zahĺbiť sa do seba, preskúmať svoju minulosť. Stáva sa nám, že myslíme len na telo a na svojho ducha zabúdame. Veľmi veľa sa namáhame, aby sme si zabezpečili každodenné potreby od jedla, šatstva až po bývanie, ale svojej duši sa venujeme málo.

V pôste sa musíme niečoho zdržiavať. U nás je tradíciou zdržiavať sa mäsitých jedál. Pre vegetariána to nie je veľké zdržiavanie sa. Oveľa ťažšie je vzdať sa sledovania televízie, sedieť pri počítači. Máme sa zdržiavať aj hlučných zábav, usilujeme sa byť v tichosti, lebo som čítal, že najväčšie úspechy a objavy sa rodili a vznikali v tichosti. Zdržiavať sa mäsitých jedál máme preto, aby si naše telo oddýchlo od mäsa a doplnilo si telesné sily aj inými jedlami, dôležitými pre náš organizmus a pre naše zdravie. Poznám ľudí, ktorí sa zdržiavajú v pôste pitia alkoholu, ale tak by to mohlo byť aj s cukrom, ktorý začali naši predkovia užívať v 13. storočí. Nemalo by pre nás byť prítiažou, ale radostou, že sa môžeme niečoho zdržiavať. Nezbúďajme na to, že nielen naše ústa sa majú postíť, ale aj naše oči, uši, nohy, ruky. Ruky od krádeže a hrabivosti, nohy nech nechodia za nedovolenými vecami. Uši nech nepočúvajú ohováranie a urážky. Ústa nech sa postia aj od hanebných slov a hádok. Kdesi som čítal, že aký by to bol pôst, keď nehryzieme mäso, ale hryzieme bratov a pozeráme bližných. Sv. apoštol Pavel píše: „Ale keď sa vospolok hryziete a žeriete, dajte pozor, aby ste jedny druhých nestrávilí“ (Gal 4, 15). Chceme sa postiť zdravo; nejde o odmietanie našej telesnosti, ale o povznášanie nášho ducha. V našom pôste máme ukázať, že my sme páni situácie. Sme vystavení skúške, ale tým posilňujeme svoju vôľu. Spájame sa s Bohom, aby sme sa pozdvihli k Bohu. Každý pôst v nás uvoľňuje veľké sily, prirodzené aj nadprirodzené.

Pôst učí povstávať z vlastných hriechov. Je bežná vec, že človek padne, ale musí vstať, zablúdi, ale vracia sa späť. Ľudia robia veľkú chybu, ak zabúdajú na to, že Boh môže odpúšťať. Obrátenie je možné, ale vedie k tomu, čo neradi robíme - odpúšťame, kajáme sa a vraciame sa späť. Nový život môže žiť len nový človek, v ktorom pôsobí Svätý Duch. Požehnaním je, že Boh v nás prebýva ako v živom chráme, a to umožňuje, aby sme sa stali živým údom Tela Isusa Christa, aby sme sa zbožštovali.

Čo robí pravoslávneho kresťana kresťanom

Keď uvidíme kdekoľvek na svete svätý Kríž, vieme, že tam bývajú a žijú kresťania, že tam pôsobila kresťanská misia. Ak k nám niekto príde a pozdraví sa „Pán Boh pomáhaj!“, vieme, že ten človek je kresťan. Ak sa pozdraví „Sláva Isusu Christu! Christos vozkresel! Christos raždajetsja!“, vieme, že je to pravoslávny veriaci. Jeho pozdrav to o ňom vypovedá. Nestačí však, že máme kríže na chrámoch, v domoch, pri cestách a v autách. Nestačí len, aby sme sa kresťanský zdravili, ale musíme aj milovať Boha a svojich bližných, ba aj našich nepriateľov. Keď tak budeme konať a žiť, tak to bude svedectvo toho, že sme pochopili Evanjelium Isusa Christa, že žijeme podľa Jeho slov. Nebolo by správne a dobré, aby sme sa v živote správili ako Izraeliti, ktorí milovali len svojich ľudí, ale Samaritánov a pohanov nie. Nemôžeme nemilovať protestantov, katolíkov a nekresťanov, ktorých je na svete viac ako kresťanov.

Musíme myslieť na to, že každý človek je vzácny, lebo je dieťa Božie a každý z nás je stvorený na obraz a podobu Božiu. Každý človek patrí do veľkej celosvetovej rodiny, tak ako my do tej svojej, k svojmu príbuzenstvu.

Nestačí len, aby sme stavali kríže, budovali chrámy, zdravili sa kresťanským pozdravom, mali lásku k Bohu, ale musíme milovať aj svojich bližných, každého človeka, a aj svojich nepriateľov. My, kresťania, musíme byť viac než pohania, musíme dávať viac, ako sa od nás vyžaduje. Čítajte, čo hovorí Isus Christos vo svätom Evanjelii: „Ale vám, ktorí ma počúvate, hovorím: Milujte svojich nepriateľov, robte dobre tým, čo vás nenávidia, žehnajte tým, čo vás preklínajú, a modlite sa za tých, čo vás potupujú! Tomu, kto ťa udrie po líci, nadstav aj druhé. A tomu, kto ti berie plášť, neodopri ani šary. Každému, kto ťa prosí, daj a ak ti niekto niečo vezme, nežiadaj to naspäť. Ako chcete, aby ľudia robili vám, tak robte aj vy im! Ak milujete tých, čo ich milujú. Ak robíte dobre tým, čo vám dobre robia, akúže máte zásluhu? Veď to isté robia aj hriešnici. Ak požičiavate tým, od ktorých to dúfate dostať naspäť, akúže máte zásluhu? Veď aj hriešnici požičiavajú hriešnikom, aby dostali naspäť to isté.“

Ale milujte svojich nepriateľov, dobre robte, požičiavajte a nič za to nečakajte! Tak bude vaša odmena veľká a budete synmi Najvyššieho, lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým. Budte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec! Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení! Odpúšťajte a odpustiť sa vám. Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona. Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám.“

Tieto slová sú pre nás veľkým poučením a nepotrebujú žiaden podrobný komentár a vysvetlenie.

prot. ThDr. Štefan Horkaj

Zvestovanie Presvätej Bohorodičky (Blahoviščenije Presvjatoj Bohorodicy)

Blahoviščenije (Zvestovanie) je deň blahej zvesti o tom, že v celom ľudskom svete sa našla Panna, ktorá veľmi verí v Boha je tak hlboko poslušná, že práve od Nej sa môže narodiť Syn Boží. Vtelenie Syna Božieho je dielom Božej lásky a Božej sily; zároveň je dielom ľudskej slobody. Svätý Gregor Palama hovorí, že Vtelenie by nebolo možné bez slobodného ľudského súhlasu Božej Matky ani bez tvoriacej vôle Boha. A tak v deň Blahoviščenija zrieme v Bohorodičke Pannu, ktorá celým srdcom, celým umom, celou dušou, celou Svojou silou dokázala zdôveriť sa Bohu až do konca.

Blahá zvest' bola prijímaná naozaj s ohromnou bázou: zjavenie anjela, samotný pozdrav: „Požehnaná Si medzi ženami a požehnaný plod života Tvojho“, nemohli nevyvolať nielen prekvapenie, nielen vzrušenie, no i strach v duši Panny, ktorá nepoznala muža; „ako sa to stane?“ (Lk 1, 34) ...

Tu vidíme rozdiel medzi kolísajúcou, hoci hlbokou vierou Zachariáša, otca Predchodcu, a vierou Bohorodičky. Zachariášovi bolo taktiež zjavené, že sa im narodí syn prirodzeným spôsobom, i napriek jeho pokročilému veku. Zachariáš odpovedal na Božiu zvest' otázkou a pochybovaním: „Ako sa to môže stať?“

Nie je možné, aby sa to stalo! Čím to môžeš dokázať? Aké uistenie mi môžeš dať?...“ Bohorodička kladie svoju otázku takto: „Ako sa mi to

môže stať? Veď som panna?.. A na odpoveď anjela, že sa tak stane, Ona odpovedá slovami plnej oddanosti do rúk Božích. Jej slová znejú: „Som služobnica Hospodinova, staň sa mi podľa tvojho slova“ (Lk 1, 38).

Slovo „služobnica“ v súčasnom našom jazyku hovorí o podriadenosti, no v slovanskom jazyku sa služobníkom nazýval ten človek, ktorý svoj život, svoju vôľu oddal druhému. I Ona oddala Bohu Svoj život, Svoju vôľu, Svoj osud, prijímuc vierou, t.j. nepochopiteľnou

dôverou zvest' o tom, že Ona bude Matkou vteleného Syna Božieho. O Nej spravodlivá Alžbeta hovorí: „Blahoslavená, ktorá uverila, že sa splní, čo jej povedal Hospodin“ (Lk 1,45) .

V Bohorodičke nachádzame obdivuhodnú schopnosť dôverovať Bohu do konca; no táto schopnosť nie je vrodenná, nie je prirodzená. Takúto vieru možno v sebe vypracovať duchovnými cvičeniami v čistote srdca, v láske k Bohu. Otcovia hovoria: Prelej krv, prijmeš Ducha ... Jeden zo západných spisovateľov hovorí, že Vtelenie sa stalo možným, keď sa našla izraelská Panna, ktorá celou myslou, celým srdcom, celým Svojím životom dokázala velebiť Meno Božie tak, že Ono sa stalo telom v Nej.

Toto je blahá zvest', ktorú sme počuli v Evanjelii: ľudský rod ako dar priniesol Bohu Pannu, ktorá bola schopná vo Svojej kráľovskej ľudskej slobode stať sa Matkou Syna Božieho, ktorý slobodne sám Seba vydal pre spasenie sveta. Amen.

Zdroj: http://www.metropolit-anthony.org.ru/inname/in_33.htm

Mgr. Peter Bzik

Bohom požehnaná púť do Miškolca

Z milosti Božej sme sa 21. februára vybrali na duchovnú púť,

ktorej hlavným cieľom bola účasť na koncerte Zboru moskovského patriarchátu, ktorý vystupoval v Maďarskom Miškolci. Účastníci púte prišli z rôznych kútov našej eparchie. Stretli sme sa v kaplnke svätého Mojseja Uhrina v Zemplíne, kde sme odslúžili moleben za púteštvujúcich a poklonili sme sa mošcam svätého Mojseja. Nakoniec sme prijali pomazanie svätým myrom z myrotočivých hláv. Prosiac o Božiu milosť a po orodovaní u svätého Mojseja, sme sa vybrali k cieľu.

Po príchode do Miškolca sme najprv navštívili pravoslávne múzeum, kde sme mali možnosť vidieť dávne a veľmi vzácne, kedysi používané bohoslužobné predmety, ako liturgické rúcha, čaše, plašcanice, ikony, knihy a mnohé ďalšie predmety. Členovia našej púte, ktorí tu ešte neboli, boli veľmi prekvapení, aké dávne a hlboké korene má Pravoslávna

cirkev v Maďarsku. Po prehliadke múzea sme šli do chrámu. Medzi ľadovo chladnými múrmi chrámu na každého pútnika čaká dušu a srdce zohrievajúci pohľad na starobylé, očarujúce vnútro chrámu. Z ikonostasu, ktorý siaha do výšky 16 metrov, hľadí na človeka nielen Spasiteľ a Bohorodička, ale mnoho svätých v rôznom vyobrazení na deväťdesiatich ikonách. Veľkolepý starobylý, pôvodného zariadenie chrámu prenáša

dušu človeka do dávnej minulosti, kedy rovnako ako inde, aj tu, prežívala cirkevná obec svoje svetlé obdobie. Vzácnu relikviu chrámu je kópia divotvornej ikony Matky Božej Achtirskej, ktorá je uložená v mohutnom kyvote na severnej stene chrámu.

O tom, že toto miesto je pútnikmi obľúbené, vidíme na d'akovných tabuliach a predmetoch, ktoré sú umiestnené na kyvote a stenách chrámu a ktoré vydávajú sve-

dectvo o tom, že Bohorodička aj na tomto mieste vypočuje prosby a modlitby, ktoré prinášajú veriaci pred jej divotvornú ikonu.

Aj my sme pred kyvot našej Nebeskej Matky položili kyticu svojich modlitieb zostavenú z prosieb a vďaky. Kňazi vošli do mohutnej svätyne, obdivujúc staré, tmavé, no modlitbami stáročy nasiaknuté múry. Nakoniec sme zaspievali niekoľko piesní a zároveň vychutnali a obdivovali jedinečnú akustiku chrámu. Naš spev sme ukončili tropárom chrámového sviatku „Blahoslaven jesi Christe Bože náš...“

Po krátkej individuálnej prechádzke mestom sme sa znovu všetci stretli a išli do domu umení, kde sa konal koncert. Duchovný a umelecký zážitok z koncertu sa odrážal z tváre každého účastníka.

Naplnení vďakou k Stvoriteľov, ktorý nám doprial a požehnal takúto krásnu duchovnú púť, sme sa šťastne vrátili domov.

Byzantský hesychazmus ako cesta ku svätosti

... pokračovanie

Ešte väčší význam pre rozmach hesychazmu v Byzancii mal Grégorios Sinaíta (1255 - 1346), ktorý zdôrazňoval ústrednú úlohu spomienky na Boha. Človek si má pritom uvedomiť milosť udelenú pri krste, ktorú potom prerýjú hriechy.

Grégorios dáva prednosť pred organizovaným mníštvom pustovníckemu spôsobu života, pretože liturgická modlitba je často povrchná a nevyvoláva spomienku na Boha. Grégorios upozorňuje pritom na nebezpečenstvo predstavivosti. Podľa neho je predstavivosť vo všetkých dobrovoľných i nedobrovoľných podobách najnebezpečnejším nepriateľom spojenia s Bohom.

Mircea Eliade vidí pozitívum hesychazmu aj v tom, že vďaka hesychastickým sporom byzantská teológia prestala byť teológiou, ktorá opakuje. Kalabrijský mních Barlaam, ktorý prišiel do Konštantinopolu okolo roku 1330, kritizoval kontemplatívnu metódu hesychastov, a dokonca ich obvinil z kacírstva, konkrétne z herézy mesalianizmu. Hesychasti totiž tvrdili, že vidia Boha. Táto myšlienka bola pre kresťanský Západ ťažko prijateľná, preto celý proces vyústil do konfliktných rovin a z dejín ho poznáme ako tzv. hesychastické spory.

Spomedzi hesychastov najviac vynikol Grégorios Palamas, ktorý je autorom diela Triády na obranu svätých hesychastov. V danom diele odpovedá mníchovi Barlaamovi na jeho kritiku hesychie a súčasne v ňom aktualizuje východné teologické dedičstvo, pričom zdôrazňuje rozlíšenie medzi Božou podstatou - usia a Božími energiami - enérgies tu Theú, prostredníctvom ktorých Boh pôsobí mimo svojej podstaty. Svojimi energiami je Boh prítomný v stvorení sveta.

Učenie o enérgies tu Theú schválili konštantinopolské koncily v rokoch 1341, 1347 a 1351. Základným východiskom palamistickej teológie o enérgies tu Theú je udalosť Premenenia - Preobrazenia na hore Tábor, kde sa neodohrala premena v Isusovi, ale vo sv. apoštoloch. Božou milosťou i Theia cháry nadobudli schopnosť vidieť Isusa takeého, aký bol vo svojom svetle. Takúto schopnosť videnia Boha mal Adam pred pádom a kresťan ju získava v eschatologickej budúcnosti. Čo znamená, že videnie Boha v jeho nestvorenom svetle je späť s dokonalosťou začiatku a konca našich dejín, s rajom a s eschatonom, ktorým sa naše dejiny ukončia. No tí, ktorí sa preukážu hodnými Božieho kráľovstva, už teraz vidia nestvorené svetlo, podobne ako apoštoli na hore Tábor.

Palamas tvrdí, že vidinu nestvoreného svetla sprevádza aj objektívne svetlo svätca, pretože ten, kto sa podieľa na enérgies tu Theú, stane sa sám v istom zmysle svetlom. Je spojený so svetlom a spolu s ním vidí pri plnom vedomí všetko čo ostáva skryté pre tých, ktorí nedostali túto milosť. V skutočnosti sa následkom inkarnácie Božieho Lógosu o Lógos tu Theú aj vaše telo môže stať „chrámom Svätého Ducha, ktorý je vo vás“. Podmienkou z vašej strany je dostať sa do stavu theopie, videnia Božieho svetla.

Podľa Palamu, cez sviatosť Eucharistie sa Christos nachádza vnútri nášho tela, kde nosíme svetlo Otca v osobe Isusa Christa. Táto božská prítomnosť vnútri nášho tela prostredníctvom energií premieňa naše telo, zduchovňuje ho tak, že sa človek stáva theofóros - bohosný (nositeľom Boha). Zduchovenosť tela neimplikuje u človeka odpúšťanie od hmoty. Naopak rozjímajúci bez toho, aby sa odpútal alebo bol oddelený od hmoty, ktorá ho sprevádza od samého počiatku, svojím prostredníctvom privádza k Bohu celé stvorenstvo.

Grégorios Palamas, veľký teológ Byzancie, sa búril proti platonizmu, ktorý v 14. storočí, počas paliologovskej

renesancie, fascinoval byzantskú inteligenciu a dokonca aj niektorých významných teológov. Pri hodnotení tohto obdobia mnohí byzantológovia idú až do takej krajnosti, že schvaľovaním myslenia hesychastického učena sa byzantská cirkev rezolútne obrátila chrbtom k duchu renesancie.

Palaiologovská renesancia však „prilíš“ uprednostňovala antické filozofické doktríny, čo viedlo Palamu k tomu, že aktualizoval biblickú tradíciu a zdôrazňoval význam sviatosti, cez ktoré sa hmota zduchovňuje, pričom však nezaničí.

Triumf hesychazmu alebo palamizmu vyvolal v Byzancii obnovu liturgického života, ikonografie a viedol k všeobecnému oživeniu byzantskej cirkvi. Renesancia a humanizmus s vyznávaním helenizmu a platónskej filozofie tak nemali v Byzancii svoje pokračovanie. Byzancia teda nepoznala humanizmus a niektorí autori sa domnievajú, že vďaka dvojitému víťazstvu Palamu nad Barlaamovým ocamizmom a nad gréckou filozofiou, nedošlo na kresťanskom Východe k reformačnému hnutiu.

Jedným z najodvážnejších teológov po Palamovi bol v Byzancii laik Nikolaos Kabasilas (1320/25 - 1371), vysoký úradník byzantskej administrácie, ktorý aktualizoval význam laikov v mystickom živote cirkvi. Laikov vyzdvihoval nad mníchov. Vzom mnicha je anjelský život, ale laik je celý človek. Jeho knihy Život v Christu a Výklad Božej liturgie sú vo východnom kresťanskom prostredí aktuálne dodnes.

Byzantský antipalamizmus

V XIV. storočí sa v samotnej Byzancii formuje veľmi silná opozícia voči palamizmu. Opozičné hnutie bolo výsledkom vplyvu západného filozofického - teologického myslenia na byzantské intelektuálne prostredie. Preto v sporoch s palamistami vystupovali predovšetkým poprední intelektuáli, akými boli Gregoras, Barlaam, Manuel Kalekas, Démétrios Kydonas a jeho brat Prochoras. Antipalamisti nasledovali filozoficko-teologickú doktrínu sv. Tomáša Akvinata, nerozlišovali medzi Božou podstatou a Božím pôsobením navonok ako palamisti, čo bolo hlavným bodom vzájomných sporných diskusií. Antipalamisti sa držali iba racionálnych argumentov a intuitívna stránka ľudskej mystiky bola považovaná za prameň heterodoxie. Zdôrazňovanie vnútorného oslovenia človeka Bohom bolo považované za hrubé zmaterializovanie Boha. Sv. Tomáš Akvinat neprijíma augustínovskú doktrínu poznania cez Božie oslovenie a vnútornú mystickú intuíciu, ale z rozumu čini jediný prostriedok kontemplatívneho participovania človeka v Božom živote. Ak by platil daný argument, potom by bolo možné deifikáciu dosiahnuť pomocou čistého intelektuizmu.

Na záver

Palamizmus sa veľmi skoro rozšíril a postupne sa udomácnil aj v krajinách východnej Európy. Prenikol predovšetkým do rumunských kniežatstiev, na Balkánsky polostrov, a v Rusku až po Novgorod. Vďaka palamizmu sa prehĺbil kresťanský mysticismus aj v týchto oblastiach.

prot. prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc.

Stretnutie moskovského patriarchu Alexija II. s Jeho blaženosťou metropolitom Českých krajín a Slovenska Kryštofom

Dňa 26. januára 2007 sa patriarcha moskovský a celého Ruska Alexij II. stretol s Jeho blaženosťou Kryštofom, metropolitom Českých krajín a Slovenska. Stretnutie sa uskutočnilo v rezidencii patriarchu v moskovskom Daniilovom monastieri.

Za Ruskú pravoslávnu cirkev sa na stretnutí zúčastnili: metropolita smolenský a kaliningradský Kirill, predseda Odboru zahraničných vzťahov Moskovského patriarchátu; Kaluzský a Borovský Kliment, protojerej Nikolaj Balašov, sekretár sekretariátu medzivpravoslávnych vzťahov RPC; námestník Sväto - Daniilovho monastiera archimandrita Alexij (Polykarpov); diakon Nikolaj Danilevič, spolupracovník sekretariátu medzivpravoslávnych vzťahov RPC.

Jeho Blaženosť metropolitu Kryštofa sprevádzal kancelár Metropolitnej rady pravoslávnej cirkvi na Slovensku prot. Ladislav Bilý.

Patriarcha Alexij privítal hostí, pozdravil metropolitu Kryštofa a vo svojom príhovore poukázal na význam služby predstaviteľa Pravoslávnej cirkvi Českých krajín a Slovenska. „Vyjadrujeme nádej, že plodná spolupráca medzi našimi miestnymi cirkvami sa bude aj naďalej posilňovať“, uviedol patriarcha a zdôraznil, že medzi Ruskou pravoslávnu cirkvou a Pravoslávnu cirkvou v Českých krajinách a na Slovensku vládnu veľmi dobré vzťahy.

Zaželel skoré uzdravenie arcibiskupovi olomouckobrnenskému, ktorý sa stretnutia nemohol zúčastniť zo zdravotných dôvodov. Ďalej uviedol: „Miestna cirkev, ktorej ste predstaviteľom, je jednou z mladších miestnych pravoslávnych cirkvi. Svoje poslanie však naplňa na veľmi významnom mieste, a to v kolíske slovanského Pravoslavia. V tejto zemi začali svoje pôsobenie osvetlitelia Slovanov, svätí apoštolomrovní Cyril a Metod. Ruská Pravoslávna cirkev je úzko spätá s Pravoslávnu cirkvou v Českých krajinách a na Slovensku. V roku 1951 Ruská pravoslávna cirkev udelila autokefality Pravoslávnej cirkvi v Českých krajinách a na Slovensku. Nedávno sa uskutočnili oslavy 55. výročia udelenia autokefality, na ktorých sa za našu Cirkev zúčastnil metropolita voronežský a borsoglebský Sergej“.

Patriarcha poukázal na to, že na území Čiech a Slovenska žijú Rusi, ktorých predkovia prišli na toto územie ešte pred revolúciou v roku 1917. „V Karlových Varoch, Františkových a Mariánskych Láznach boli obnovené pravoslávne chrámy, ktoré i teraz krásia českú zem a sú viditeľným svedectvom o Pravoslávii“.

Jeho Blaženosť Kryštof vyjadril srdečnú vďaka za aktívnu účasť Ruskej pravoslávnej cirkvi na upevňovaní pravoslavia v českých krajinách. „Všetci pravoslávni v Cechách a na Slovensku vnímajú Ruskú pravoslávnu cirkev ako svoju duchovnú matku“, uviedol metropolita Kryštof. Vyzdvihol podvih protojereja Nikolaja Ryzkova, predstaviteľa pravoslávnych farností v Prahe a Karlových Varoch, a pôsobenie archimandritu Andreja (Kolomackého), ktorý zveľadil niekoľko chrámov v 20. - 30. rokoch 20. storočia.

Po skončení oficiálneho stretnutia navštívili predstaviteľov oboch Cirkvi chrám v rezidencii patriarchu.

V nedeľu 28. januára patriarcha Alexij a Jeho Blaženosť metropolita Kryštof odslúžili svätú liturgiu v Chráme Christa Spasiteľa. Na druhý deň, 29. januára, sa Jeho Blaženosť metropolita Kryštof zúčastnil na slávnostnom otvorení XV. ročníka Medzinárodného novoročného vzdelávacieho čítania, ktoré sa konalo v Kremli.

Zdroj: www.mospat.ru
preložil Mgr. Maroš Černý

Návšteva Jeruzalema

... pokračovanie

Návšteva našej miestnej Cirkvi v Jeruzaleme pokračovala v nedeľu 12. novembra 2007 boholužbami. V túto nedeľu ráno sme sa zhromaždili pred patriarchom spolu s hierarchmi a duchovenstvom, odkiaľ sme sa po príchode hláv oboch Cirkvi pohli slávnostným pochodom ku chrámu Vzkriesenia. Po príprave biskupov a kňazov sa začala svätá liturgia v tej časti chrámu, ktorá patrí pravoslávnej Cirkvi. Služenie svätej liturgie bolo duchovným zážitkom. Okrem patriarchu a nášho metropolitu slúžili šestnásť biskupí, pätnásť kňazov a štyria diakoni. V pozdravnom slove na záver svätej liturgie, metropolita Kryštof vyzdvihol význam sobornosti Cirkvi.

Po svätej liturgii nasledoval slávnostný obed. Popoludní, na počesť návštevy, patriarcha Teofil III. usporiadal slávnostnú recepciu za účasti hierarchov a duchovenstva jeruzalemského patriarchátu, našej delegácie, veľvyslancov mnohých krajín. V príhovore patriarchu, ako aj metropolitu, odzneli opäť slová vyzdvihujúce význam autokefality našej Cirkvi, ktorá patrí do rodiny ostatných miestnych pravoslávnych autokefálnych Cirkvi. Na tejto recepcii boli členovia našej delegácie vyznamenani radom Bratstva svätého Hrobu.

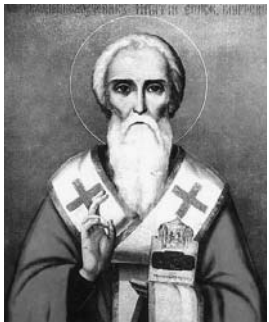
V posledný deň našej návštevy sme navštívili zástupcu primátora mesta Jeruzalem, ktorý nás oboznámil s dobrými skúsenosťami so spolunažívaním kresťanov, moslimov a židov v tomto meste, i napriek problémom, ktoré pretrvávajú na Blízkom Východe. Popoludní sme navštívili miestne múzeum.

V ďalší deň sme sa v skorých ranných hodinách vrátili späť domov, naplnení dojmami z návštevy mnohých svätých miest a zo spoznania jeruzalemského patriarchátu, ako aj spoznania života pravoslávnych veriacich v tejto miestnej Cirkvi.

Mgr. Bohuslav Senič

Životy svätých

Svätiteľ mučeník Ipatij Gangrský

Svätiteľ mučeník Ipatij, biskup gangrský, bol biskupom mesta Gangry v Paflagónii (Malá Azia). V roku 325 sa zúčastnil I. Všeobecného cirkevného snemu v Nicei, na ktorom bolo odsúdené heretické učenie Ária.

Keď sa v roku 326 svätiteľ Ipatij vracal z Konštantinopola do Gangry, na opustenom mieste na neho zaútočili Áriovi žiaci Novat a Felicissim. Heretici ho zranili mečmi a kolmi a zhodili ho z vysokého brehu do močiara. Podobne ako prvomučeník arcidiakon Štefan, aj svätiteľ Ipatij sa modlil za tých, ktorí mu ubližovali. Jedna žena, prívrženkyňa Ária, udrela svätiteľa kameňom do hlavy a on na následky toho aj zomrel. Vrahovia ukryli mučeníkove telo v jaskyni, kde ho našiel jeden roľník, ktorý tu skladoval seno. Spoznajúce telo biskupa, rýchlo to bežal oznámiť do mesta. Obyvatelia Gangr s úctou pochovali telesné ostatky svojho milovaného arcipastiera.

Po smrti sa sv. relikvie svätiteľa Ipatija preslávili početnými zázrakmi, obzvlášť pri vyhánaní nečistých duchov a uzdravením chorôb.

Oddávna bol svätiteľ mučeník Ipatij zvlášť uctievaný v Ruskej zemi. Tak napríklad v roku 1330 bol v Kostrome vybudovaný Ipatievskij monastier, presne na mieste zjavenia sa Božej Matky s Predvečným Mládencom v sprievode svätých - apoštola Filipa a svätiteľa mučeníka Ipatija, biskupa gangrského. Tento monastier potom zaujal významné miesto v duchovnom a spoločenskom živote ruského národa, obzvlášť v smutných rokoch poroby. Staršie opisy legendy o svjaščennomučeníkovi Ipatijovi boli všeobecne rozšírené v mnohých ruských písomnostiach, dokonca jeho život bol zaradený aj do zostavy tzv. Cet Mineji od metropolitu Makarija (1542 - 1564). V tomto opise života svätého Ipatija sa zachovala zmienka o zjavení sa Spasiteľa Isusa Christa svätiteľovi Ipatijovi v predvečer mučeníckej smrti. Ctenému svätému boli tvorené modlitby, pochvalné slová a poučenia v deň jeho pamiatky. V 19. storočí bola napísaná nová bohoslužba svjaščennomučeníkovi Ipatijovi, ktorá sa odlišovala od služby, napísanej sv. ctihodným Jozefom Studitom, nachádzajúcej sa v marcovej Mineji (minea - bohoslužobná kniha s podrobnými modlitbami a bohoslužbami na sviatky a k jednotlivým svätým na každý deň v danom mesiaci, pozn. autora)

Ctihodná mučenica Eudokia

Svätá Eudokia bola pôvodom Samaritánkou. Žila v meste Iliopol Fénický za panovania rímskeho cisára Trajana (r. 89 - 117). Už odmlada sa odlišovala od ostatných rovesníčok význačnou krásou a ladnosťou. Eudokia viedla hriechy život, predávala svoje telo. Bohatí ženisi a ctitelia prichádzali k

Eudokii z rôznych krajín sveta, takže sa časom stala veľmi známou celebritou a požívala úctu miestnych úradov.

Hospodin, želajúc Si zachrániť dušu Eudokie od večného zatratenia, to zariadil tak, že jeden starý mních menom German navštívil kraj, kde žila Eudokia. German mal vo zvyku čítať nahlas Sväté Písmo. Eudokia ho náhodou začula, keď čítal predpovede o Druhom slávnom príchode Spasiteľa Isusa Christa na Zem a o Jeho Strašnom súde.

Toto čítanie urobilo veľký dojem a priviedlo do rozpakov aj samotnú Eudokiu, pretože pochopila, že práve ju, hriešnicu, čaká odsúdenie, predpovedané v Biblii. Zoznámia sa s mníchom Germanom, Eudokia sa od neho dozvedela mnoho o kresťanskej viere a o posmrtnom živote. Slová mnicha padli na úrodnú pôdu. Uveriac v Christa celým srdcom, Eudokia prijala sv. Krst, všetko svoje imanie rozdala biednym a prijala mníšsky postrih v najbližšom monastieri.

Žijúc mnoho rokov v tomto monastieri, Eudokia sa úplne odovzdala duchovnému zápasu a zdokonaľovaniu cez pôst, modlitby a očistenie duše. S pribúdajúcimi rokmi dosiahla duchovnú zrelosť a neskôr bola uvedená aj do duchovného stavu igumeny (titul predstavenej monastiera v pravoslávnom mníštvu, pozn. autora) svojho monastiera. Prijímúc vodcovskú funkciu, Eudokia sústredila všetky svoje sily na dobré skutky. Krmila a zaodievala pútnikov, ktorí navštívili jej obydlie, liečila nemocných vlastnými modlitbami k Hospodinovi.

Takto Eudokia 56 rokov rástla v duchovnosti, v dobrých skutkoch a mníšskych podvihoch. V roku 152, za cisára Antónia, mučenícky ukončila svoju pozemskú púť. Pre šírenie kresťanskej viery Eudokiu obvinili z čarodejníctva a podvodu. Bez súdneho pojednávania ju odvedli na popraviisko a sfali jej hlavu.

Takto si svätá Eudokia za svoj mníšsky zápas, za dobré skutky a za mučenícku smrť vyslúžila trojitý veniec v Nebeskom Kráľovstve.

Pravoslávna Cirkev Christova si ctí každoročne pamiatku svätiteľa mučeníka Ipatija, biskupa gangrského, 31. marca/13. apríla a pamiatku ctihodnej mučenice Eudokie Iliopolskej 1./14. marca.

Svätí svjaščennomučeník Ipatij a ctihodná mučenica Eudokia, modlite sa za nás hriešnych pred Hospodinom!

Róbert IVAN

Dieťa – Dar boží

Sväté Písmo jednoznačne svedčí o tom, že dieťa je Božím požehnaním, Božím darom. Prvého človeka stvoril Boh, ostatní ľudia sa rodia od svojich rodičov. Túto milú povinnosť zveril Boh Adamovi a Eve, a cez nich všetkým nám slovami: „Podťe a množte sa, a naplňte zem...“ (Mojž 1,28). Boh teda požehnal manželstvo, manželov, rodičovstvo i deti. Keď Eva porodila prvého syna, povedala: „Dostala som muža, od Hospodina“ (Mojž 4,1), čiže od Boha. Ona ho porodila, ale je to Boží dar. Tak by sa na dieťa mala pozeráť každá matka, najmä však kresťanská matka. Mala by dieťa prijať ako Boží dar a pamätať, že toto narodené dieťa ma veľkú cenu v očiach Božích, je nositeľom Božieho obrazu a má v tomto svete svoje miesto i predurčenie práve tak, ako aj vo večnosti, kde by jeho miesto nemalo ostať prázdne. A či sa tak stane, to v mnohom závisí od toho, či dieťa vo svojom živote bude vedené cestou Božou, cestou spásy, alebo nie.

Keď Isus Christos začal svoje verejné účinkovanie, správal sa k deťom tak, ako Jeho nebeský Otec. Matky prinášali k Isusovi svoje deti, aby ich požehnal, dotýkal sa ich, a keď im v tom bránili apoštolí, povedal: „Dovoľte deťom prichádzať ku mne a nebráňte im, lebo takých je kráľovstvo Božie. Veru, vám hovorím: kto neprijme kráľovstvo Božie ako dieťa, nikdy nevojde doň. A bral ich do náručia, kládol ruky na ne a požehnával ich“ (Mk 10, 13-

16). Všetky poučenia z Pisma Svätého či už samotného Spasiteľa Isusa Christa, alebo svätých apoštolov sú jasné a zrozumiteľné. Vyplyva z nich, že deťom treba venovať najväčšiu pozornosť podľa tela i podľa ducha, od detstva ich učiť viere v Boha a a aktívnej účasti na svätých tajinách, počnúc svätým krstom, v ktorom sa mocou Svätého Ducha rodia pre Božie Kráľovstvo. Deti majú vychovávať predovšetkým rodičia, ale aj starí rodičia a ostatní členovia rodiny a vŕstvi, ktorým je zverená výchovateľská služba. Deti sú pod Božou ochranou, preto každý, kto ohrozuje deti telom i duchom, je vinný pred Bohom. Sväté Písmo varuje: „Beda však tomu, kto týchto maličkých pohoršuje a zvädza na zlo (Mt 18, 6), lebo ich anjeli hľadajú na tvár nebeského otca“ (18, 10). Rodičovská výchova detí sa nemá realizovať len slovami, napomínaním, alebo dokonca hrozbami a trestom, ale predovšetkým vlastným príkladným životom. Veľmi zlá výchova je, keď rodič učí dieťa lásky, pokore, poslušnosti, úcte k starším, k modlitbe a jeho osobný život tomu nenasvedčuje. Nie slová, ale vlastný život je najlepšou školou pre malú ratolesť. Môže duchovný, alebo katechéta na hodine náboženstva prosieť, napomínať, že v nedeľu je potrebné byť v chráme Božom na svätej liturgii, keď vlastný rodičia túto povinnosť zanedbávajú. Veľmi často sa samotné deti sťažujú, že ich rodičia nechcú s nimi ísť do chrámu

Božieho. Práve pre takýchto rodičov nech sú varovaním slová Svätého Pisma: „Beda však tomu, kto týchto maličkých pohoršuje.“

Svätá pravoslávna Cirkev otvára svoju plnú náruč pre týchto najmenších aj tým, že už od svätej tajiny krstu im umožňuje prichádzať k svätej čaši – k svätému prijímaniu. Cez túto svätú tajinu každému dieťaťu, ktoré je k nej pravidelne prinášané, alebo už samo prichádza k svätej čaši, sa dostáva veľkej milosti Božej, o rastie a mocnie, plné múdrosti a milosť Božia spočíva v ňom. Túto možnosť na našich cirkevných obciach zanedbáva veľmi veľa rodičov, ako by im nezáležalo na tom, aby ich dieťa vyrastalo zdravé duchom a telom. Je pravda, že treba obetovať trochu námahy, pripraviť dieťa do chrámu Božieho, v chráme sa oňho starať, aby nevyrušovalo a pod. Dieťa sa niekedy vzpiera, má strach z toho, čo sa okolo neho deje. Možno je aj matke nepríjemné, že na svätej liturgii dieťa vyrušuje, vzbudzuje pozornosť iných ľudí, ale nedajte sa týmto odradiť, to len v začiatkoch byvajú problémy. Pri pravidelnom prijímaní si dieťa zvykne a budete mať z neho radosť. Drahé mamičky, doprajte svojim deťom túto duchovnú útechu, verte mi, že menej času strávite v čakárni detského lekára, lebo jeho lekárom bude sám Isus Christos.

redakcia

Blahodarná sila pôstu a modlitby

Vstupujeme do druhej polovice Veľkého pôstu. Do času, ktorý nás pozýva k tomu, aby sme sa ešte bližšie primkli k Bohu, aby sme si vo svetle pravdy Božej uvedomili svoju hriechnosť a pôstom, modlitbou a pokáním očistili svoju dušu a pripravili ju na radosť prijatie Paschy Christovej.

Prepodobný Efrém Sýrsky takto nádhorne hovorí o pôste: „Zamiluj si pôst, lebo je hodný cti a príjemný Bohu. Je to voz, ktorý vynáša do neba; pôst rodí prorokov, vládarov robí múdrejšími; je ochranou duše a dobrým spoločníkom tela; je zbraňou statočných, školou askétov; odráža pokušenia. Pôst je mužnosť v boji, hasí silu ohňa, zatvára ústa levom, je matkou zdravia a modlitbu vynáša do neba, je radcom mladosti a okrasou starcov; pôst upokojil Lazara v Abrahámovom lone i pôstníci majú čestné telo a drahocennú dušu“.

Skutočne, je potrebné zamilovať a osvojiť si pôst spolu s modlitbou, a vtedy pocítite jeho blahodarné pôsobenie. O jeho blahodarnom pôsobení svedčia mnohé svedectvá zo života.

Nasledujúci príklad ukazuje, akú veľkú silu má pôst a modlitba. Do chrámu Voznesenia Hospodina v Novosibirsku prišiel starší človek, ktorý sa volal Nikolaj. Začal sa sťažovať na to, čo ho trápi. Mal problémy so žalúdkom, s trávením a navyše už od detstva (od štvrtej triedy) veľmi zle počul, a teraz ohluchol tak, že už nepočul takmer nič.

„Spýtal som sa ho, či dodržiava pôsty“,

hovorí otec Valentín Birjukov.

„Aký pôst, otcé? Čo v robote navaria, to zjem“. Odpovedal Nikolaj.

A bol práve piaty týždeň pôstu.

„Nikolaj“, hovorím mu, „až do Paschy jedz iba pôstnu stravu a koľkokrát môžeš, modli sa

90 žalm „Živj v pomošči Vyšňaho“ (“Kto žije v pomoci Najvyššieho”).

Po Pasche prišiel Nikolaj aj so svojim bratom a v očiach mal slzy.

„Otcé, nech Ťa Hospodin blahoslovi!... Vieš, v čase Paschy spievali „Christos Voskres - Vstal zmŕtvych“, a ja som nič nepočul. Pomyšlel som na to, ako ste hovorili: „Posti sa a

Boh ti pomôže“. . V tej chvíli akoby mi zátky vyskočili z uší. Zrazu som začal normálne počuť a moje uši počuli to nádherné: CHRISTOS VOSKRESE IZ MERTVYCH ..., I SUŠČIM VO HROBYCH ŽIVOT DAROVAV!“

Hľa, čo znamená pôst, čo znamená modlitba, čo znamená vyznávať v srdci slová modlitby, žalmu „Živj vo pomošči Vyšňaho“ ... „Kto žije v pomoci Najvyššieho“. Preto je pre nás potrebný pôst, ale aj čistá modlitba, modlitba plná slz pokánia, modlitba, ktorá je dôležitejšia a potrebnjšia ako voda, či jedlo. Ak v pohári budeme mať kalnú vodu, isto ju nevypijeme. A tak isto chce aj Boh, aby z našej duše plynula čistá, a nie zmutená modlitba, čisté slzy pokánia, ktoré nás očistia a pripravujú k tomu, aby v našej duši mohol prebývať Hospodin Boh. A práve teraz máme k tomu čas a možnosti. Stačí nám k tomu ochota a horlivosť.

Hospodin Boh nás neustále pozýva k sebe. Hovorí: „Buďte mojimi deťmi, lebo ja som váš Otec. Buďte mojím svätým ľudom, lebo ja som váš Svätý Boh, Hospodin“. Neodmietajte Jeho pozvanie! V tomto čase práve pôstom a vrúcnu modlitbou sa priblížme k Nemu, Prameňu každého dobra. Ako deti vrhnime sa do Jeho náručia v nádeji prislúbenia slov žalmu: ŽIVJ VO POMOŠČI VYŠŇAHO ... KTO ŽIJE V POMOCI NAJVYŠŠIEHO (/ Žalm 90)

diakon Dušan Tomko

Z listov optinských starcov

„Súčasní vyznávači“

Nestýkať sa úplne so svetskými ľuďmi je nemožné, inak by sme museli odísť zo sveta. Ale svet nemá veľmi rád tých, ktorí nekráčajú podľa jeho zákonov. Odmeňuje ich prezývkami „monaškov“ (mníchov), čo však v ústach tohto sveta je pomenovanie pre nenormálnych a zaostalých ľudí.

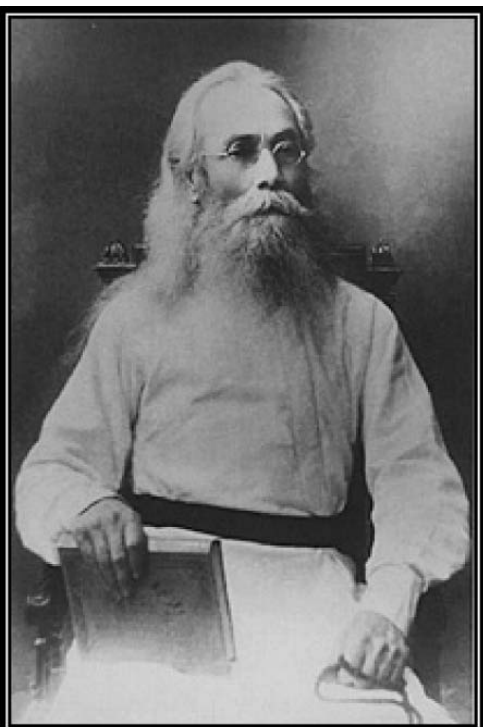
- Počuli ste, - hovorí jeden druhému, - o tej a tej? Ešte minulý rok bola taká milá. Na sviatky, na maškarnom bále mala úžasný kostým bohyně Diany. Mnohých zaujala, a teraz? Nikde nechodí, iba do cerkvi, číta sväté knihy, predstavte si!

- Áno, úplne zhlúpla.

Také je hodnotenie tohto sveta. Dokedy slúžila vrahovi bola múdra, a keď prešla na stranu dobra, stala sa nenormálnou. Skutočne, ak normou je zrieknutie sa Christa, tak sa naozaj stala nenormálnou. Svet takých hneď odsúdi a vysmieva sa im. Treba to pretrpieť, ostať verný Christovi. Prví kresťania tak skutočne aj žili.

Teraz kresťanov nemučia na námestiach, nevydávajú na muky, všade sú postavené kresťanské chrámy, v ktorých sa slúžia služby Božie. A predsa mnohí, aj bez mučenia, od-

padávajú od Christa – prečo sa deje táto

hanebnosť?! Svet prenasleduje Christových služobníkov pohrdaním a výsmechom, a

mnohí to neunesú.

- A ty, čo si tak často začala chodiť do cerkvi? – padne udivená otázka. Ticho.

- Dobre, prečo nie. Na sviatky. Ale ty už chodíš skoro každý deň. Azda sa už aj postíš? Čo, zberáš sa do monastiera?

Znova ticho. A ďalšia zvedavá začne dávať ďalšie otázky:

- Čítaš iba sväté knihy, a čítala si Nietzscheho? A zasype ťa menami ďalších svojich „bohov“.

- Ak si pobožná, - pokračuje svojou radou, - musíš tiež pozeráť na vec zo všetkých strán, neboj sa počuť aj iný názor.

Netreba počúvať podobné slová. Nečítajte bezbožné knihy. Ostaňte verní Christovi. Ak sa vás pýtajú na vieru, odpovedzte.

- Čo, zachutila ti cerkev?

- Áno, lebo tam nachádzam pokoj.

- Azda sa zberáš do monastiera? – Nie, nejdem do monastiera. – A čo, azda chceš byť svätým? – Áno, chceme byť svätým. Nakoniec každý má byť svätý, ale to nezávisí od nás, ale od Hospodina.

Podobnými odpoveďami odoženiete nepriateľa.

preklad Dušan Tomko, diakon

LITURGICKÉ OKIENKO

Večerná, ktorá sa koná dnes, plne vychádza a rešpektuje minulosť, o ktorej som sa už zmienil. Je samozrejmé, že počas svojho dejinného vývoja vystriedala mnoho podôb, až kým došla k svojej súčasnej forme. Je možné povedať, že v dnešnej večerni prevládajú prvky monastierskej praxe, presnejšie monastiera sv. Sávu pri Jeruzaleme nad prvými spievaného poriadku. Je tomu tak, preto, že jeho typikon v dnešných dňoch sleduje a používa celý pravoslávny svet.

Veriaci si tu pripomína prvý večer na zemi a moment, z ktorého sa začalo počítanie času, t.j. stvorenie sveta. Preto sa na večerni v starozákonných žalmoch opisuje najprv stvorenie sveta a človeka. Toto sa dopĺňa novozákonnými spomínaniami, ktoré sa vzťahujú k životu Isusa Christa a svätých. Preto do poriadku večerne okrem žalmov vchádzajú i menné časti (piesne, stichiry, tropáre) týždenného a ročného cyklu bohoslužieb (Antonov, 1912, s. 131 – 132).

Z tohto dôvodu podľa dňa konania večerne, či je to pred, počas alebo po Hospodskom a Bohorodičnom sviatku, či je pôstne obdobie alebo nie je, rozlišujeme rôzne typy večerní. Majú ustálenú nemennú časť, ku ktorej sa dopĺňa menná v závislosti odo dňa, kedy sa uskutočňuje bohoslužba. Podrobnejšie to približuje Prof. ThDr. Peter Kernaševič. Všeobecný typikon. Prešov: Metropolitná rada pravoslávnej Cirkvi v Československu, 1955, str. 5-9, 16-19,33-47.

Takto poznáme večerňu veľkú, malú, každodennú, sobotňajú, sviatočnú a ďalšie rôzne kombinácie.

Úvodný vozhlas

Po ukončení 9. času kňaz hneď začína večerňu vozhlasmom (aklamáciou): „Blahoslaven Boh náš, vsehda nyni i prisno i vo víki víkov“.

Veriaci: „Amiň“.

Kňaz privoláva Boha, pretože symbolizuje Christa a nosí jeho kňazstvo. Preto je potrebné, aby spomedzi všetkých práve kňaz začal modlitbu.

Týmto slovami kňaz dosvedčuje predovšetkým, že Pán Boh náš je hodný večného dobrodenia a oslavovania. Je to akoby nejaký titul liturgických obradov, ktorý súčasne vyzýva jediného pravého Boha, ako sa zjavil pri stvorení sveta, a vôbec v Starom zákone, pretože večerná bohoslužba sa vzťahuje k jednému i druhému. Keď Boh stvoril svet a človeka, nezjavil sa hneď ako jednotná a nerozdielna Trojica. Týmto vozhlasmom sa ďalej ukazuje, že človek nejasne poznával Boha ako trojicu v jednote (Mirkovič, 1994, s.7).

Načalo obyčie

Najprv je potrebné oslavovať Boha za všetky dobré, ktoré nám zoslal. A preto po začatí bohoslužby čtec prednáša nasledujúce krátke slová: „Slava Tebi, Bože náš, slava Tebi“.

Po tomto slávosloví kresťania privolávajú Ducha Svätého modlitbou: „ Carju nebesnyj..., aby prišiel a usídlil sa v nás, aby očistil naše duše od všetkej nečistoty a spasil nás.“

Často sa stáva, že zabúdame na modlitby, ktoré Cirkev predpísala a prosíme o to, čo nám nie je užitočné a okrem toho nie je v našej moci priniesť príjemné modlitby. Preto je potrebná pomoc Svätého Ducha, aby naše modlitby riadil podľa Božej vôle. O tom sv. apoštol Pavol hovorí: „My totiž nevieme, za čo sa máme náležite modliť, ale sám Duch sa za nás prihovára nevysloviteľným vzdychaním“ (Rim 8,26). Svätý Duch pôsobí svojou milosťou, nabáda nás k modlitbe, vzbudzuje sväté city, roznečuje oheň synovskej lásky k Bohu nevysloviteľným spôsobom, nepochopiteľným nášmu rozumu. Zatiaľ čo my podľa svojich hriechných prání prosíme aj za to, čo nie je Bohu príjemné. Svätý Duch vyprosuje od Boha iba to, čo slúži k oslave Božieho mena a k nášmu spaseniu (Veniamin, 1992, s.74).

Použitá literatúra :

Antonov, N. P. *Chrám Boží i cerkvnýja služby. 2-e izdanie dopolnennoje, S.- Peterburg, 1925.*

Mirkovič, L. *Pravoslávna liturgika II. Thesaloniki: Vydavateľstvo „Orthodoxos Kypseli“, 1994.*

Veniamin, arcibiskup. *Novaja Skrižsl. Tom I. Reprintnoje izdanieje. Moskva, 1992.*

Mgr. Jozef Nemčík, PhD.

Zo sveta

Pozícia pravoslávnej Cirkvi v otázke „ženského kňazstva“

Metropolita Českých krajín a Slovenska Kryštof objasnil pozíciu pravoslávnej Cirkvi v otázke „ženského kňazstva“.

„Žena sa nikdy nestane kňazom v pravoslávnej Cirkvi“, vyhlásil metropolita Českých krajín a Slovenska Kryštof v interview pre RIA „Novosti“ štvrtok 15. februára na medzinárodnej konferencii v Bratislave, ktorá mala názov „Úloha ženy v súčasnom svete: pravoslávny prístup“.

Podľa jeho slov principiálna nemožnosť ženského kňazstva v pravoslávii vychádza z chápania fundamentálnych hodnôt Písma a typológie.

„U nás je typológia kňaza. Kňaz musí byť obrazom Isusa Christa! V jeho služení pokračuje služenie Christa, a Isus Christos bol muž“ - povedal metropolita Kryštof. Ženy majú, podľa jeho slov, „inú typológiu – typológiu Bohorodice“. „Bez nej by nebolo spásy. Ona bola vždy na mieste, vedľa Christa, pod Krížom, nikam neutekala, nezriekla sa Christa zo strachu, ako apoštol Peter“, - podotkol najvyšší predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi Českých krajín a Slovenska. Zdôraznil, že „iba dvanástim apoštolom je dané hlásať, že v Christu sa naplnilo prorocstvo – práve táto skutočnosť určuje tradíciu Cirkvi uviesť do kňazskej hodnosti iba mužov. Arcipastier pripomenul, že v liste Rimanom svätý Apoštol Pavol píše o žene menom Thiva, navrhujúc ju ako „diakonisu cirkvi Kenhejskej“ (Rm 16,1).

„Na základe štúdia dobových dokumentov sa jasne ukazuje, že úloha ženy v Cirkvi bola nemenej dôležitá a dôstojná, ale predsa odlišná od úlohy mužov, ktorí spĺňali a spĺňajú funkciu liturgickú podľa apoštolskej tradície. Preto otázka vysvetlenia žien do kňazskej hodnosti sa v pravoslávnej Cirkvi nevyskytne,“ - zdôraznil metropolita. Takáto je, podľa jeho slov, pozícia všetkých 15 miestnych pravoslávnych Cirkvi sveta. Opačné stanovisko predniesol na konferencii poslanec parlamentu Litvy, člen Medziparlamentárneho zhromaždenia pravoslávia Vladimír Orechov. „Nemáme právo zakázať ženám slúžiť Bohu zároveň s mužmi, nie sme absolútne presvedčení o nesprávnosti takého kroku“ - povedal, „Ak Boh im udelil dar prorocstva, bohatých rečových schopností, prečo by sme nemohli preskúmať možnosť, aby sa ženy stali čtecmi, prednášali Božie slovo, kázali, prijímali spoved“. Podľa mienky poslanca podobná prax, napríklad v Škandinávii, napomáha odbremeňovať kňazov. Väčšina účastníkov fóra však nesúhlasila s návrhom uviesť ženy do kňazskej hodnosti z dôvodu fyziologických a vieroučných príčin.

V kuloároch sa zdôrazňovalo, že táto idea je v rozpore s kresťanskou tradíciou.

Na konferencii, ktorá prebiehala v Bratislave, sa zúčastnili politickí, spoločenskí a religiózni činitelia, vedci a publicisti z 22 krajín sveta.

Z ruského originálu

<http://www.patriarchia.ru>
15.február 2007

preložil Jeho Preosvietenosť Tichon, biskup komárňanský, pomocný biskup pre správu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

NEKROLÓG

„So svjatými upokoj Christe dušu raby Tvojeja“

Dňa 30.01.2007 odovzdala svoju dušu Stvoriteľovi Margita Šullová.

Nebohá Margita bola vernou veriacou, a pokiaľ jej to zdravie dovoľovalo, jej miesto na bohoslužbách nebolo prázdne.

Poslednú rozlúčku so zosnulou Margitou vykonal o.d. Ján Fedík, správca cirkevnej obce Cejkov, a o.d. Simon Czap, administrátor cirkevnej obce Čierna nad Tisou, kde nebohá posledné roky žila.

Touto cestou ďakujeme príbuzným, susedom, veriacim a všetkým, ktorí ju na poslednej ceste sprevádzali, ďakujú smútiace deti s rodinami.

Kto ju poznal, venujte jej modlitbu a tichú spomienku. **Vičnaja jej pamjať!**

rodina a veriaci PCO Čierna nad Tisou

BLAHOŽELÁME

V januári náš jubilant prot. Mgr. Ján Rusin, správca pravoslávnej cirkevnej obce Jovsa, oslávil 25. výročie od svojho kňazského svätenia. Otec Ján sa narodil 12.júna 1947 v obci Ruský Kazimír, okr. Vranov nad Topľou. Po úspešnom ukončení Teologického štúdia na PBF v Prešove v roku 1969 odchádza na doktorandské štúdium na Teologický inštitút Univerzitného stupňa v Bucurešti, ktoré ukončil v roku 1973. Kňazské svätenie prijal z rúk Jeho Blaženosti Nikolaja, arcibiskupa prešovského, v januári 1982. Po svätení bol menovaný za riaditeľa Účelového zariadenia Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi v Československu -PETRA v Prešove. Od roku 1984 do roku 1986 otec Ján pôsobil ako odborný asistent na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove. V januári 1991 bol vymenovaný za správcu PCO Strážske. Od roku 1996 pôsobil ako riaditeľ zariadenia Domu sociálnej pomoci pre deti a mládež vo Vranove nad Topľou a od roku 2001 pôsobí ako správca PCO Jovsa. Touto cestou mu vyprosujeme od Hospodina boha veľa zdravia, lásky a porozumenia v ďalšej jeho práci vo Vinici Pánovej.

Na mnohaja i blahaja lita!

Ďalších úspešných rokov vo Vinici Pánovej.

Na Mnohaja i blahaja lita!

BLAHOŽELÁME

Desiaty marec 2007 bol pre veriacich farnosti Bežovce, okres Sobrance, a ich duchovného otca významným dňom. Otec mtr. prot. Mgr. Ján Choma sa dožíva krásneho jubilea, päťdesiatich rokov

působenia vo Vinici Christovej. Súčasne má aj ďalšiu, tiež veľmi milú príležitosť k oslave 2. marca 2007 uplynulo päťdesiat rokov od uzavretia sv. Tajiny manželstva s Annou Alexovou z Hlivišť, okr. Sobrance. Jubilant otec Ján sa narodil 28. mája 1933 v Zboji a bol jedným zo šiestich detí zanietých a silne nábožensky založených rodičov. Stredoškolské a vysokoškolské štúdium úspešne ukončil v Prešove a stal sa katechetom vyučovania náboženstva na vakantných farnostiach michalovskej eparchie. Po prijatí sviatosti kňazstva započal dušpastiersku činnosť na farnosti Hažín, okr. Michalovce, kde pôsobil do roku 1971. Svojou zanietosťou a obetavosťou v kňazskej pôsobnosti si získal veriacich nielen na farnosti, ale aj v celom okolí. Príčinil sa o skrášlenie chrámov a výstavbu novej farskej budovy v Hažine, kde aj v krízových rokoch 1968/69 v tvrdých skúškach ostal verný pradedovskej pravoslávnej viere. Od roku 1971 pracoval ako predseda misijného odboru a ekonóm ER Pravoslávnej cirkvi v Michalovciach. V rokoch 1978-1994 bol riaditeľom UER Pravoslávnej cirkvi v Michalovciach.

Počas svojho pôsobenia na ER sa angažoval pri usporiadaní užívania chrámov v Blatných Remetách a Zemplinskom Klečenove. Po roku 1989 prišla ďalšia ťažká skúška pri majetkovoprávných záležitostiach na jednotlivých farnostiach michalovskej eparchie a sídla UER. Aj tu svojou obetavosťou a plným nasadením sil má podiel na výstavbe chrámov na jednotlivých farnostiach, vrátane michalovského katedrálneho chrámu i pri získaní objektu na umiestnenie UER Pravoslávnej cirkvi v Michalovciach.

V roku 1994 na vlastnú žiadosť odišiel z postu riaditeľa a prenechal možnosť na realizovanie sa mladšej generácii. Pravoslávnej cirkvi však pomáha aj naďalej. Na základe poverenia preosvieteného vладыku Jána, biskupa michalovského, prevzal farnosť v Bežovciach, kde pôsobí dodnes. Rozostavaný chrám na tejto farnosti, ktorý mal v tom čase len základy a sčasti aj murivo stien, s pomocou veriacich sprevádzkoval do roka, aj s kompletným vybavením.

Otec Ján si na pamiatkovú ikonu 50-ročného kňazstva dal motto: „Čím sa odmením Hospodinu za všetky Jeho dobrodenia voči mne? Pozdvihnem čašu spasenia a vzývať budem meno Hospodinovo“ (Ž116,12-13). V skutočnosti slúži Bohu a svätej pravoslávnej Cirkvi aj naďalej.

Otec Ján bol za neochvejnú a zásluhnú dušpastiersku činnosť v pravoslávnej Cirkvi viackrát vyznamenaný, okrem iných hodnosťou protorejera, zlatým krížom s ozdobami, mitrou a právom nosenia dvoch krížov.

Nášmu jubilantovi naďalej prajeme mnoho Božej milosti, pevné zdravie a odhodlanie s láskou pokračovať v kňazskom poslaní pre blaho pravoslávnej Cirkvi.

Na mnohaja i blahaja lita.

BLAHOŽELÁME

Dňa 28. marca 2007 sa šesťdesiatich rokov života dožíva mtr. prot. Ladislav Fedor, správca farnosti v Podhorodí.

Rozhodnúť sa študovať na kňaza pred štyridsiatimi rokmi na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove nebolo také jednoduché, ako je tomu dnes. Otec Ladislav sa rozhodol správne. Nikdy, ani v ťažkých situáciách, neofutoval tento svoj krok. Dôležitú úlohu v jeho rozhodnutí zohrala výchova rodičov a príklad duchovného otca Michala Fediča, jeho dobrého priateľa.

Po ukončení Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove, syn zbožných rodičov zo Zemplína, rodák z Markoviec, prijal svätú Tajinu manželstva so Zlaticou Ščerbákovou a potom svätú Tajinu kňazstva z rúk preosvieteného Cyrila, biskupa michalovského, v katedrálnom chráme Svätého Ducha v Michalovciach v roku 1970. Neodradil ho ani rok 1968 a s ním spojené rušné a neprijemné udalosti pre Pravoslávnu cirkev na Slovensku. Smelo a neobjačne nastupuje na farnosť, kde sa osvedčil ako dobrý, horlivý, smelý apoštol a hlásateľ slova Božieho. Svojou pohotovosťou a bystrosťou v osobných rozhovoroch a diskusiách sa vedel a vie zastat Pravoslávnej cirkvi na Slovensku. Z jeho pera sme vždy radi čítali články na stránkach nášho časopisu Odkaz sv. Cyrila a Metoda.

Jubilant ostal verný rodnému Zemplínu a michalovskej eparchii, kde sa v roku 1994 stal riaditeľom UERPC v Michalovciach a kde pôsobil do decembra roku 2006. Na farnosť v Podhorodí nastúpil 2.4.1970 a pôsobí tu dodnes. V rokoch 1993 – 1996 boli pod jeho vedením postavené tri nové chrámy – v Podhorodí, Beňatine a v Inovciach, čo ho zaiste stálo nemalú námahu a organizátorskej práce od chvíle, keď sa musel nájsť pozemok pre chrám až po jeho samotnú posviacku. Podarilo sa tu kúpiť aj domček pre farskú budovu.

Za svoju prácu bol vedením Cirkvi viackrát vyznamenaný. Pri jeho životnom jubileu, 60-tich rokoch, želáme d.o. Ladislavovi veľa zdravia, Božieho požehnania, životného elánu a veľa úspechov v pôsobení na farnosti.

Na mnohaja i blóahaja lita!

redakcia

Zo života eparchie

Podpredseda vlády SR navštívil michalovské pravoslávne biskupstvo

Na pozvanie prezidenta Pravoslávnej Akadémie v Michalovciach Mgr. Róberta IVANA, PhD., dňa 16. februára 2007 navštívil Úrad eparchiálnej rady Michalovskej pravoslávnej eparchie v

Michalovciach Doc. PhDr. Dušan Čaplovič, DrSc., podpredseda vlády SR, v sprievode pani PhDr. Lubice Roškovej, poslankyne NR SR za politickú stranu SMER-SD.

Vzácnych hostí prijal a s činnosťou úradu, ako aj celého biskupstva, oboznámil prot. Mgr. Bohuslav Senič, správca eparchie. Rozvojové plány samotnej michalovskej pravoslávnej eparchie priblížil prot. Mgr. Vasil Bardzák, PhD., riaditeľ úradu. Správca PCO v Košiciach a zároveň tajomník úradu pre ekonomiku prot. ThDr. Imrich Belejkanic, CSc. predniesol žiadosť o pomoc pri výstavbe pravoslávneho chrámu v Košiciach so svojimi myšlienkami a podnetmi sa s prítomnými hosťami podelil aj prezident Pravoslávnej Akadémie v Michalovciach.

Po rokovaniach nasledovala slávnostná recepcia na počesť milých hostí, ktorú zorganizoval úrad pre ekonomiku.

Na záver tohto úspešného stretnutia vyjadril podpredseda vlády SR poďakovanie za hodnotnú prácu našej Cirkvi a prisľúbil konkrétnu pomoc michalovskej pravoslávnej eparchie. Táto pomoc prispeje k zlepšeniu kvality života spoločnosti na Slovensku.

PTaIS

XII. Snem Pravoslávnej cirkvi v Českých krajínach a na Slovensku v Prešove

Prešov – V dňoch 8. a 9. marca 2007 sa v Prešove uskutočnil XII. Snem Pravoslávnej cirkvi v Českých krajínach a na Slovensku. Téma hlavného referátu znela: „Pravoslávna cirkev v 3. tisícročí“. Snem sa zaoberal otázkami života Pravoslávnej cirkvi v Českých krajínach a na Slovensku. Snem, ktorý sa začal o 10:00 hod. v zasadačke Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove, predsedal Jeho Blaženosť ThDr. Kryštof, arcibiskup pražský, metropolita Pravoslávnej cirkvi v Českých krajínach a na Slovensku.

Snem je podľa Ústavy Pravoslávnej cirkvi v Českých krajínach a na Slovensku najvyšším vieroučným, ústavodárnym, správnym a cirkevno-kánonickým orgánom Cirkvi.